

بسمه تعالی

هوش مصنوعی حل مسئله - ۳ نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

دکتر مازیار پالهنک
آزمایشگاه هوش مصنوعی
دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر
دانشگاه صنعتی اصفهان

یادآوری

- مثال جهانگرد
- تدوین هدف و مسئله
- شرایط محیط برای یک عامل مسئله حل کن:
 - مشاهده پذیر، قطعی، شناخته شده
- تدوین مسئله
- حالت اولیه، مجموعه اعمال ممکن، مدل انتقال، هدف، هزینه مسیر
- چند مثال:
 - دنیای جارو، جورچین ۸، مسیریابی، گردشگری، فروشنده دوره گرد
- جستجو برای حل
 - ایجاد درخت، مجموعه پیشگام
 - جستجوی بهترین نخست
 - جستجوی درختی
 - جستجوی گرافی

- مثالی است که "جامعه ای که تاریخ خود را فراموش کند، محکوم به تکرار آن است."
- برای اجتناب از مسیرهای زائد، لازم است مکانهایی که بوده ایم را به خاطر بسپاریم.
- استفاده از ساختمان داده ای به نام **مجموعه اکتشاف شده** (explored set)
- یا لیست بسته
- الگوریتمی که از این مجموعه استفاده می کند جستجوی گرافی نامیده می شود.
- در الگوریتم بهترین نخست از ساختمان داده reached استفاده شده

■

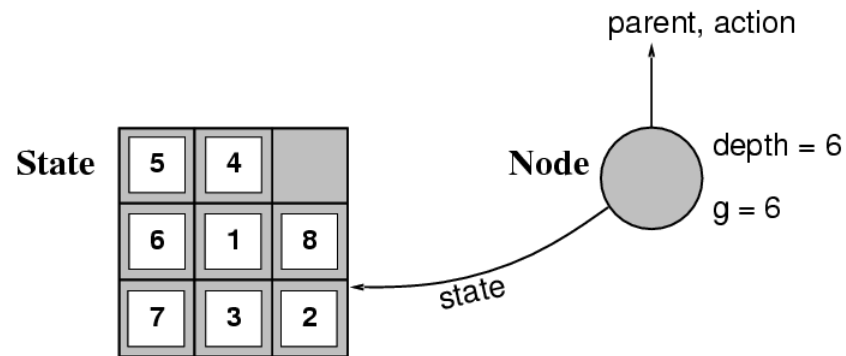
function GRAPH-SEARCH(*problem*) **returns** a solution, or failure
 initialize the frontier using the initial state of *problem*
 initialize the explored set to be empty
 loop do
 if the frontier is empty **then return** failure
 choose a leaf node and remove it from the frontier
 if the node contains a goal state **then return** the corresponding solution
 add the node to the explored set
 expand the chosen node, adding the resulting nodes to the frontier
 only if not in the frontier or explored set

ساختمانهای داده برای جستجو

- برای هر رأس درخت به ساختمان داده ای نیاز داریم که شامل ۴ جزء باشد:
- حالتی که رأس در فضای حالت به آن متناظر است،
- رأس پدری که این رأس از آن ایجاد شده،
- عملی به رأس پدر اعمال شده تا این رأس بوجود آید، و
- هزینه مسیر از ریشه به این رأس
- می توان یک کلاس برای هر رأس تعریف کرد (مثلاً بنام node) و اجزاء فوق را در آن قرار داد.

رأس در مقابل حالت

- حالت یک (نمایش) پیکربندی فیزیکی (واقعی) می باشد.
- یک رأس ساختمان داده ای است که بخشی از درخت جستجو است و دارای میدانهای مختلفی است.

- رئوس ایجاد شده را می توان در یک لیست (صف) قرار داد.
- صف FIFO
- صف FILO (پشته)
- صف اولویت دار

کارآئی استراتژیهای جستجو

- استراتژی جستجو ترتیب بسط دادن رئوس را مشخص می نماید.
- استراتژیها بر اساس معیارهای زیر ارزیابی می شوند:
 - کامل بودن
 - آیا الگوریتم ضمانت می دهد که اگر راه حلی وجود دارد، حلی بیابد و اگر نه بدرستی اعلام شکست کند؟
 - بهینه بودن هزینه
 - آیا الگوریتم حل با کمترین هزینه را می یابد؟
 - پیچیدگی فضا
 - میزان حافظه مصرف شده
 - پیچیدگی زمان
 - زمان صرف شده برای یافتن حل، قابل محاسبه بر حسب واحد زمان، تعداد حالات و اعمال

استراتژیهای جستجو

■ انواع جستجو:

■ ناآگاهانه

■ آگاهانه

■ برای محاسبه پیچیدگی زمان و فضا از پارامترهای زیر استفاده می شود:

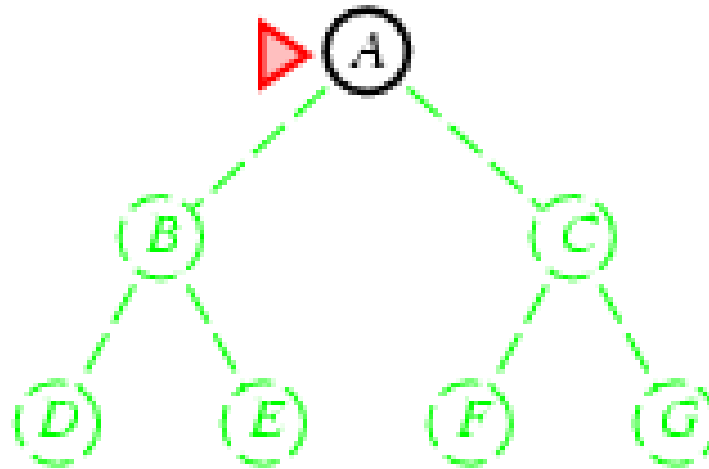
■ b ضریب انشعاب (حداکثر مقدار آن)

■ d عمق کم هزینه ترین حل

■ m حداکثر عمق فضای حالت

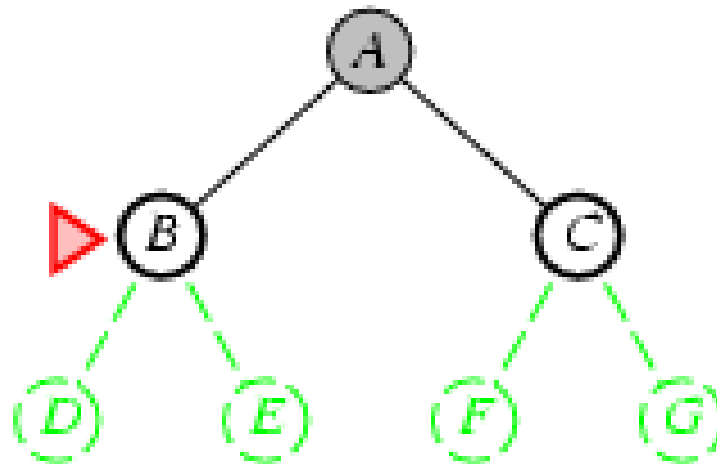
جستجوی عرض نخست

■ بسط دادن کم عمق ترین گره بسط داده شده

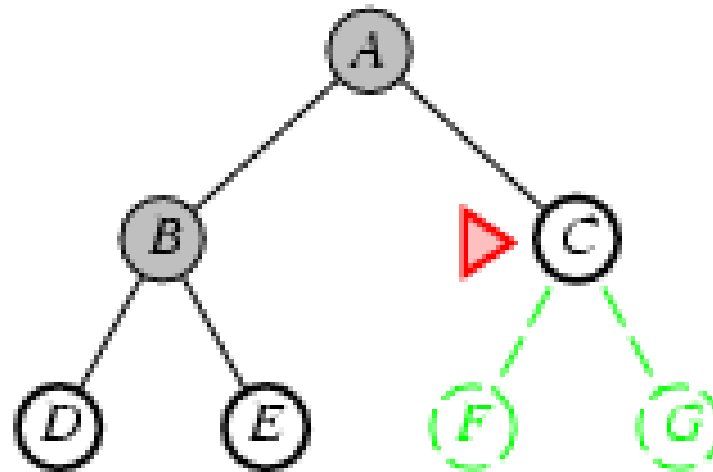
جستجوی عرض نخست

■ بسط دادن کم عمق ترین گره بسط داده شده

جستجوی عرض نخست

■ بسط دادن کم عمق ترین گره بسط داده شده

جستجوی عرض نخست

- می توان از جستجوی بهترین نخست با $f(n)$ برابر با عمق n استفاده کرد.
- می توان کارآئی بهتری داشت.
- frontier یک صف FIFO می تواند باشد.

جستجوی بهترین نخست

Figure 3.7

```
function BEST-FIRST-SEARCH(problem, f) returns a solution node or failure
  node ← NODE(STATE=problem.INITIAL)
  frontier ← a priority queue ordered by f, with node as an element
  reached ← a lookup table, with one entry with key problem.INITIAL and value node
  while not IS-EMPTY(frontier) do
    node ← POP(frontier)
    if problem.IS-GOAL(node.STATE) then return node
    for each child in EXPAND(problem, node) do
      s ← child.STATE
      if s is not in reached or child.PATH-COST < reached[s].PATH-COST then
        reached[s] ← child
        add child to frontier
  return failure
```

Figure 3.9

```
function BREADTH-FIRST-SEARCH(problem) returns a solution node or failure
  node ← NODE(problem.INITIAL)
  if problem.IS-GOAL(node.STATE) then return node
  frontier ← a FIFO queue, with node as an element
  reached ← {problem.INITIAL}
  while not IS-EMPTY(frontier) do
    node ← POP(frontier)
    for each child in EXPAND(problem, node) do
      s ← child.STATE
      if problem.IS-GOAL(s) then return child
      if s is not in reached then
        add s to reached
        add child to frontier
  return failure
```

قبل از قرار دهی در لیست پیشگام تست هدف انجام می شود.

فقط حالت به لیست رسیده شده اضافه می شود

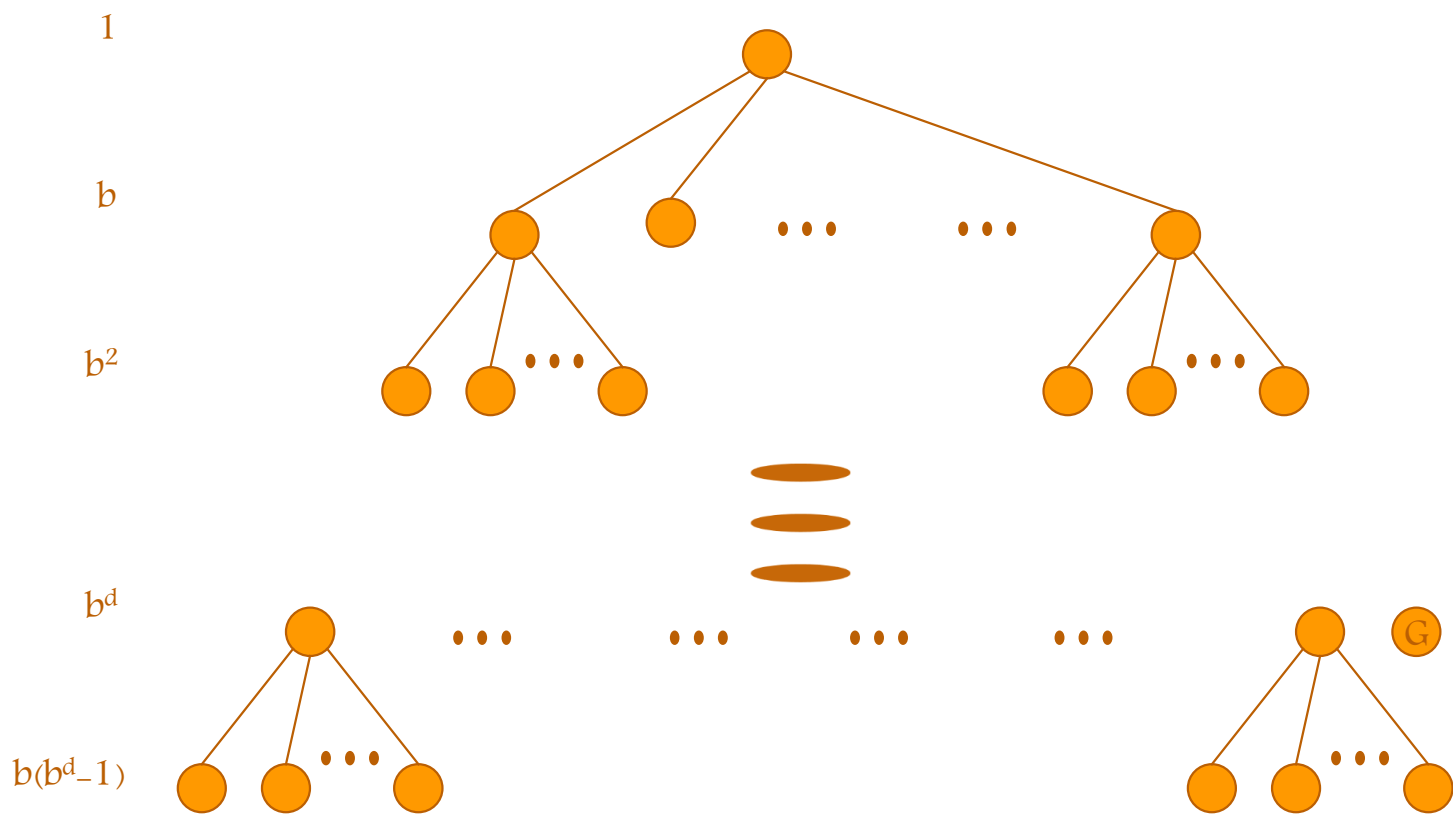
جستجوی عرض نخست

■ کامل

■ بله اگر b محدود باشد

■ بهینه

■ بله (اگر هزینه برای هر مرحله برابر باشد)

مازیار پالهنک

هوش مصنوعی

18

جستجوی عرض نخست

■ پیچیدگی زمان

■ اگر گره هنگام ایجاد تست هدف نشود

■ $1+b+b^2+b^3+\dots+b^d + b(b^d-1) = O(b^{d+1})$

■ اگر بعد از ایجاد تست هدف شود

■ $O(b^d)$

■ پیچیدگی فضا

■ اگر گره هنگام ایجاد تست هدف نشود

■ $O(b^{d+1})$

■ اگر بعد از ایجاد تست هدف شود

■ $O(b^d)$

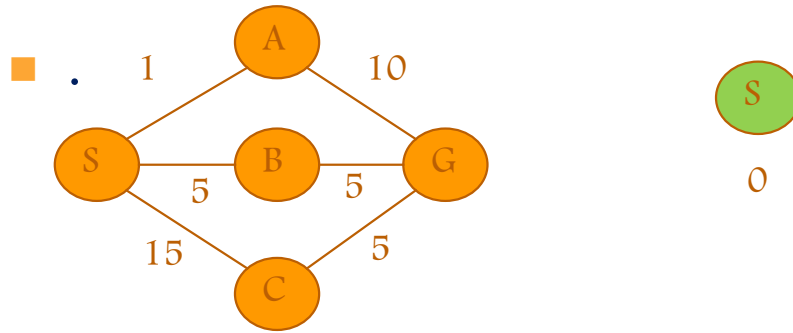
Depth	Nodes	Time	Memory
2	110	.11 milliseconds	107 kilobytes
4	11,110	11 milliseconds	10.6 megabytes
6	10^6	1.1 seconds	1 gigabyte
8	10^8	2 minutes	103 gigabytes
10	10^{10}	3 hours	10 terabytes
12	10^{12}	13 days	1 petabyte
14	10^{14}	3.5 years	99 petabytes
16	10^{16}	350 years	10 exabytes

Figure 3.13 Time and memory requirements for breadth-first search. The numbers shown assume branching factor $b = 10$; 1 million nodes/second; 1000 bytes/node.

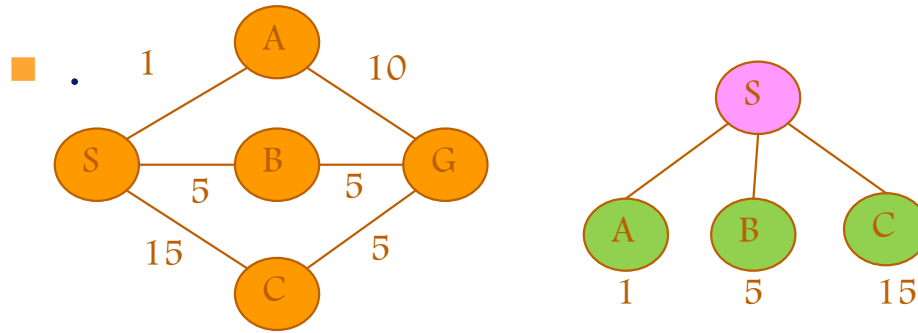
جستجوی هزینه یکنواخت یا دایسترا

- رأس بسط داده نشده با کم ترین هزینه (از ریشه تا این رأس – $g(n)$) را بسط بده
- frontier صفی است که بر حسب هزینه مرتب شده است.
- اگر همه هزینه های مراحل مساوی باشند این الگوریتم مشابه عرض نخست است.
- در این روش، گره هنگام انتخاب از صف تست هدف می شود نه هنگام ایجاد شدن و قبل از داخل صف رفتن.
- چون ممکن است بعداً گره ای با هزینه کمتر یافت شود.

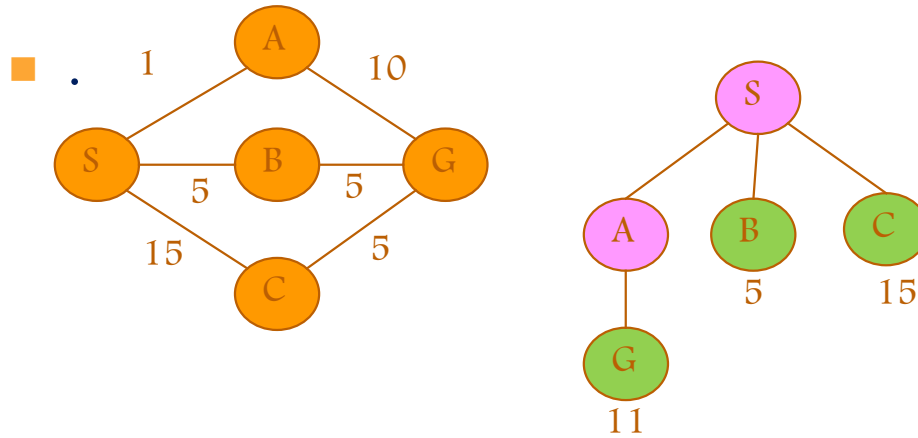
جستجوی هزینه یکنواخت

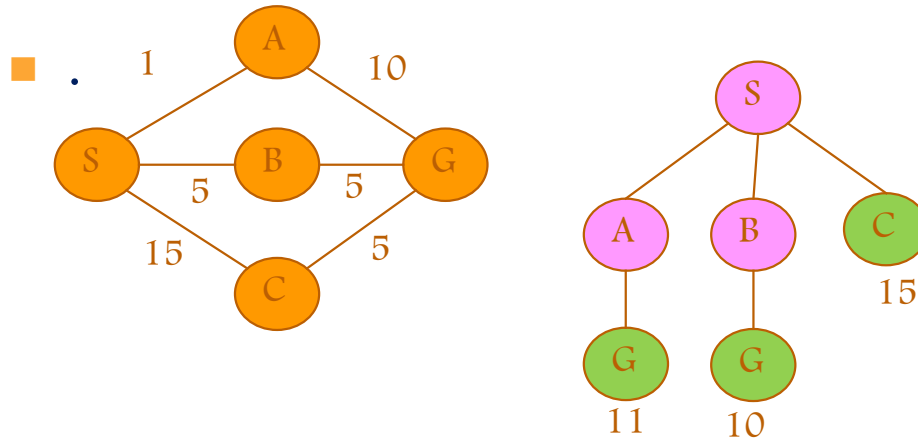
جستجوی هزینه یکنواخت

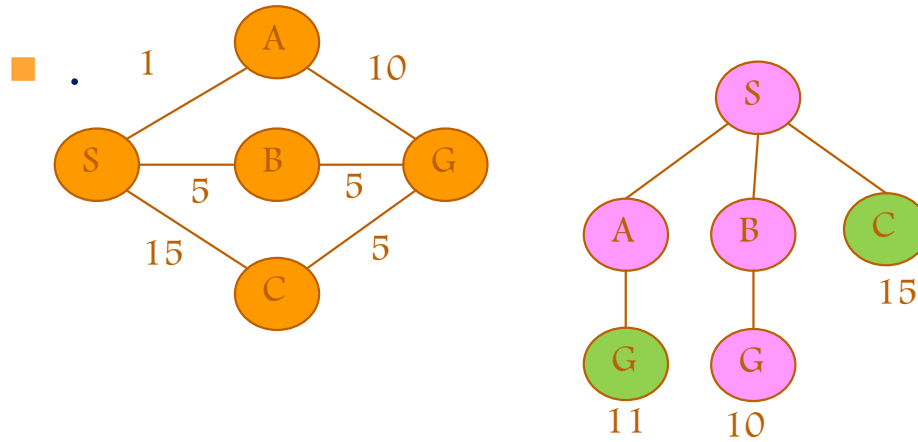
جستجوی هزینه یکنواخت

جستجوی هزینه یکنواخت

جستجوی هزینه یکنواخت

جستجوی هزینه یکنواخت

function UNIFORM-COST-SEARCH(*problem*) **returns** a solution node, or *failure*
return BEST-FIRST-SEARCH(*problem*, PATH-COST)

جستجوی هزینه یکنواخت

■ کامل؟

- بله اگر هزینه هر مرحله بزرگتر یا مساوی ϵ باشد.
- اگر هزینه صفر باشد در حلقه بی نهایت قرار می گیرد.

■ زمان:

■ چون با هزینه مسیر هدایت می شود نه با عمق تحلیل مقداری پیچیده

■ در بدترین حالت:

■ تعداد رئوس با g هزینه حل بهینه (هزینه هر مرحله حداقل ϵ و C^* هزینه حل بهینه)

$$O(b^{1+\lceil C^*/\epsilon \rceil})$$

جستجوی هزینه یکنواخت

■ فضا: تعداد رئوس با g کوچکتر یا مساوی با هزینه حل بهینه

$$O(b^{1+\lfloor C^*/\varepsilon \rfloor})$$

■ بهینه: در صورت افزایشی بودن هزینه مراحل بله

■ در صورتی که هزینه مراحل یکسان باشد جستجوی هزینه یکنواخت همانند جستجوی عرض نخست است.

خلاصه

- ساختمانهای داده برای جستجو
- کار آئی الگوریتمهای جستجو
- جستجوی عرض نخست
- جستجوی هزینه یکنواخت

مازیار پالهنګ

هوش مصنوعی